

Філіпішина Л. М.,
докторка економічних наук, професорка катедри світової економіки
Гарькава А. О., студентка 2-го курсу міжнародних економічних відносин
м. Київ, Державний торговельно-економічний університет

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ДЕРЖАВНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Державне і муніципальне управління - вид діяльності держави (або місцевих органів), здійснення управлінського організуючого впливу шляхом використання повноважень виконавчої влади через організацію виконання законів, здійснення управлінських функцій з метою комплексного соціально-економічного та культурного розвитку держави, її окремих територій, а також забезпечення реалізації державної політики у відповідних сферах суспільного життя, створення умов для реалізації громадянами їх прав і свобод [1]. Зміна підходів до державного та муніципального управління є невід'ємною частиною розвитку суспільства. Реформи орієнтовані на зміни, що відбуваються в окремому місті, регіоні чи світі в цілому, спрямовані на прогресивний розвиток населення та допомагають досягти якнайкращих результатів.

Варто відмітити, що з настанням глобалізації сильно змінився підхід до публічного управління, оскільки швидкий розвиток означає потребу у швидкій адаптації до таких змін. Розглядаючи глобальні тренди у державному та муніципальному управлінні один з американських університетів (Florida Stem University) виділяє такі особливості розвитку цієї галузі [8]:

- Зміни у політиці охорони здоров'я.

За даними науковців вищезгаданого університету громади та держава загалом повинна розробляти таку політику охорони здоров'я, щоб вона могла охоплювати всі сфери життя та працювати якнайкраще. Наприклад, під цим мається на увазі постійний контроль над сертифікацією та ліцензуванням постачальників лікарських засобів (додатково в Сполучених Штатах Америки було створено управління з контролю продовольства та ліків (FDA)). Також вони включають сюди впровадження постійного контролю за роботодавцями та тим, як вони дотримуються законів про безпеку праці та стандартів мінімальної заробітної плати.

- Вплив соціальних мереж на процес здійснення державного управління.

Одне натискання кнопки дозволяє мобілізувати тисячі людей та зробити так, щоб вони почали обговорювати останні події. Саме через це урядам треба розуміти, що будь-яке проблемне рішення з їхнього боку може призвести до того, що вони отримають негативну реакцію не тільки з боку власних громадян, а ще й від міжнародної спільноти, тому це повинно спонукати керівництва міст, регіонів та країн обдумувати рішення більш детально.

- Швидкий розвиток технологій.

Як я вже згадувала, розвиток технологій спонукає до того, що до них треба підлаштовуватися. Зокрема з точки зору конфіденційності, попередження викрадення даних та забезпечення відповідного програмного забезпечення.

Якщо ж досліджувати стан державного та муніципального управління в Україні, то в нас відбулася велика кількість змін, оскільки в 2014 році стався переломний момент та змінився загальний вектор розвитку.

Одна із найістотніших реформ - проведення децентралізації. Завдяки цьому кроку було вирішено декілька найбільших проблем, зокрема до влади отримали допуск самовисуванці. В умовах повномасштабного вторгнення децентралізація також мала позитивний вплив. За даними дослідження Київського міжнародного інституту соціології в умовах повномасштабної війни росії проти України зменшилася довіра до уряду майже вдвічі, а от довіра до місцевих адміністрацій залишається на тому ж рівні, що і була в травні

2022 року [2]. З цього можна зробити висновок, що децентралізація є ефективною, проте тільки за умови, що адміністрації у містах та районах знаються на тому, що роблять, та використовують кошти на нагальні потреби [7].

Розглядаючи український досвід ми також можемо звернутися до офіційної стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки. В ній виділяються такі очікувані результати реформ: розбудова державних інституцій, що будуть ефективними та підзвітними громадянам; формування системи державної служби, що працюватиме на благо громадян; забезпечення надання якісних адміністративних послуг громадянам та бізнесу [4].

Більш детально хотілося б розглянути останній пункт щодо надання адміністративних послуг. Відповідно до Конституції України державні органи та органи місцевого самоврядування зобов'язані дотримуватися законодавства України, максимально сприяти використанню прав та свобод людини, а також робити усе задля забезпечення доступності адміністративних послуг [3, 5]. Завдяки реформуванню цієї сфери та впровадженню нових технологій нарешті усувається бюрократія та знижується “кумівство”. Цьому сприяє введення таких засобів, як додаток Дія та багатьох інших сервісів, що дозволяють зменшити ці небажані процеси, а також зробити отримання адміністративних послуг якомога зручним. Як я вже згадувала, технологічний прогрес впливає на розвиток державного та муніципального управління в світі, проте в Україні це також добре простежується. Впровадження спеціальних порталів для надання послуг для населення та бізнесу часто вимагає відповідних рішень задля того, щоб запобігти шахрайству.

То ж, можна зробити висновок, що Україна та світ рухаються у схожих напрямках (бо для України це є однією з умов вступу в ЄС), а також намагаються діяти згідно інтересів громадян, проте відкритим залишається питання ефективності введених реформ.

Література:

1. Загуменник В. І., Проценко В. В. Державне управління та виконавча влада в Україні: навч. посіб. Київ. Поліграфіст. 2015. 295 с.
URL: https://pidruchniki.com/84661/pravo/derzhavne_upravlinnya
2. Динаміка сприйняття напрямку справ в Україні та довіри до окремих інституцій між травнем 2022 року та жовтнем 2023 року.
URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1321&page=1>
3. Конституція України від 7 лютого 2019 року.
URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
4. Стратегія реформування державного управління в Україні на 2022-2025 роки.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reforms/pars-2022-2025-ukr.pdf1>
5. Філіпішина Л. М. Пріоритет прав і свобод людини і громадянина – фундаментальний принцип надання адміністративних послуг // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 31/2021 (С.117-122)
URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6720322>
6. Стратегія реформування державного управління в Україні на 2022-2025 роки.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/reforms/pars-2022-2025-ukr.pdf1>
7. Filipishyna L.M., Lomakina O.A. The reform of the administrative and territorial structure of Ukraine: results and challenges. Monograph Humanization concept of public administration theoretical and methodological fundamentals. Publishing House “Baltija Publishing” (Riga, Latvia), 2022, С. 213-242
URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-202-9-10>
8. 5 Global Trends in Public Administration.
URL: <https://www.fit.edu/your-college-decision/5-global-trends-in-public-administration>